

תּוֹסֶפֶת א יוֹמִית

בְּהַנְהִיחַ חֲדָשָׁה לְפִי נִסְחָאוֹת מְדִיקוֹת וּבְנִקּוֹד מְלֵא

כְּפִי תִקְנַת וְהַדְרַכַּת

מֶרֶן מוֹהֲרָא"ש זי"ע

הַלְמוּד לְשִׁבּוּעַ פְּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח: י-טז בְּסֵלִי תשע"ז

מִסְכַּת עֵרוּבִין (ה-ח) מִסְכַּת פְּסָחִים (א-ג)

יֵצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי יְשִׁיבַה דְּחִסְדֵי בְּרִסְלָב

יום ראשון, י' בסליו תשע"ו

רמב"ם

הלכות גזירות
פרק ו'

ירושלמי

פסחים כד

בבלי

סוטה כז

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני קוזפה בלמודי לעלוי נשמת
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקון למוד זה.

פרק חמישי

א. הנותן ערובו בסוף אלפים אמה של תחום, אם הִיהָ ביתו סמוך לחומה – יכנס. ואם לאו – לא יכנס. נתנו אמה אחת חוץ לתחום, אם הִיהָ בתוך אלפים אמה שלו – ערובו ערוב. ואם לאו – אין ערובו ערוב.

ב. בראשונה הִיוּ בני טבריא מהלכין את כל חמתה, ואין בני חמתה באין אלא עד מקום הכפה, עכשו בני טבריא ובני חמתה חזרו להיות עיר אחת.

ג. אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה, ואנשי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה. אימתי? בזמן שהיו בתוך אלפים אמה שלהן. ואם לא היו בתוך אלפים אמה שלהן - אין להם אלא אלפים אמה בלבד. ואנשי עיר קטנה - אין להם אלא אלפים אמה בלבד.

ד. עיר של רבים שחרבה, ונשתירו בה גודדיות גבוהות עשרה טפחים, אף על פי שאין צורות פתחיה נכרים - הרי זו מתעברת להיות כעין עיר. עיר של יחיד ונעשית של רבים, ורשות הרבים עוברת בתוכה, כיצד מערבין אותה? עושין לחי מכאן ולחי מכאן, או קורה מכאן וקורה מכאן, ומערבין ונושאים ונותנין באמצע. ואין מערבין אותה לחצאין, אלא או כלה, או מבוי מבוי בפני עצמה. עיר של רבים, והרי היא של רבים, ואין לה אלא פתח אחד - מערבין את כלה.

ה. סכת החג בחג, רבי יהודה מחייב בערוב ובמזוזה ובמעשר, וחכמים פוטרין. רבי יהושע אומר: מערבין כפר שלם אפלו

הוא כְּאִסָּר, אֶפְלוּ לֹא נָטַל מִמֶּנּוּ אֶלָּא כְּדֵי דְמוּעַ וְחִלָּתוֹ, יִתֵּר
עַל כֵּן - הָרִי זֶה אֶסוּר.

ו. מִי שֵׁיֵשׁ לוֹ חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת בְּעִיר אַחַת, אִם הָיָה מְשַׁתְּמֵשׁ בְּכָלֶן
- הָרִי זֶה אוֹסֵר אֶת כָּלֶן. וְאִם לֹא - אֵין אוֹסֵר אֶלָּא מְקוֹם דִּירְתוֹ
בְּלִבָּד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּבֶן נִפְחָא שְׁהִיּוּ לוֹ חֲמֵשׁ
חֲצֵרוֹת בְּאוּשָׁא, וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְאָמְרוּ: אֵינוֹ אוֹסֵר
אֶלָּא בֵּית דִּירָה בְּלִבָּד.

ז. חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת מְקַצֵּת שְׁרוּיִן בְּחֲדָרִים, וּמְקַצֵּת שְׁרוּיִן בְּעֲלִיּוֹת
- טָרְקֵלִין שְׁלֵהֵן כְּחֲצֵר לְבַתִּים. שְׁנַיִם שֶׁשְׁתַּפִּין זֶה לְזֶה, בֵּין בֵּינָן
בֵּין בְּשֶׁמֶן - אֵינָן צְרִיכִין לְעָרֵב. הָיָה שְׁלֵשָׁה - זֶה שְׁתַּף לְזֶה בֵּינָן,
וְזֶה שְׁתַּף לְזֶה בְּשֶׁמֶן - צְרִיכִין לְעָרֵב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶחָד
יֵין וְאֶחָד שֶׁמֶן - אֵין צְרִיכִין לְעָרֵב. אֶלְעֲזוּר בֶּן תְּדָאִי אוֹמֵר:
אֶסוּרִין עַד שִׁיעָרְבוּ.

ח. אב ובנו, נשיו וכלותיו, עבדיו ושפחותיו, הרב ותלמידו, בזמן שאין עמהם דיורים - הרי הן פתחידים, צריכין לערב, מבוי שלהן - בין כף וכף נתר בלחי וקורה.

ט. עם הארץ שהיו מוליכין אצלו ערוב, מוליך לו כהן כפר תרומה, ויושב ומשמרו ומחשיף עליו ואוכלו, ובא לו. ובשביעית - הרי זה מתר, מפני שלא נחשדו על השביעית.

י. בית שמניחין בו ערוב - אין צריך להפריש כפר, מערבין בבית ישן מפני דרכי שלום, אם היה שם רבו, או אדם גדול, או שהיה משיא את בנו ורצה לנהג בו כבוד - הרשות בידו. מצוה על כל אדם לבטל רשות, אם היה אדם גדול - הרשות בידו.

יא. אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב - עליו לבטל הרשות. אם היה שם בית האבל או בית המשטה, ורצו לבטל רשותו - הרשות בידו.

יב. שלשה שהיו שרויין בחצר, ומת אחד מבני החצר, והניח את הרשות לאחד מן השוק, מבעוד יום - אוסר. משחשכה - אינו אוסר. ואחד מן השוק שמת, והניח את רשותו לאחד מבני חצר, מבעוד יום - אינו אוסר. משחשכה - אין אוסר. הרי ששכח ולא ערב, וחזר והוציא, בין בשוגג בין במזיד - הרי זה אוסר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: במזיד - אוסר. בשוגג - אינו אוסר. מי שבטל רשותו, וחזר והוציא, בין בשוגג בין במזיד - הרי זה אוסר.

יג. אחד שלא ערב - נותן רשותו לאחד שערב. ושנים שערכו - נותנין רשותן לאחד שלא ערב. ושנים שלא ערכו - נותנין רשותן לשנים שערכו, או לאחד שלא ערב. אבל אין אחד שערב נותן רשותו לאחד שלא ערב, ואין שנים שערכו נותנין רשותן לשנים שלא ערכו. ואין שנים שלא ערכו נותנין רשותן לשנים שלא ערכו, שכל זמן שהיו שנים שרויין בחצר, ושכח אחד מהן ולא ערב - הרי זה אוסר.

יד. ישראל מומר משמר שבתו בשוק - מבטל רשות, שאינו משמר שבתו בשוק - אינו מבטל רשות. מפני מה? שאמרו: ישראל נוטל רשות ונותן רשות, והעובד כוכבים עד שישכיר. כיצד מבטל רשות? אומר: 'רשותי נתונה לך, רשותי מבטלת לך' - קנה ואין צריך לזכות.

טו. חצרו של נכרי, הרי הוא כדיר של בהמה - מתר להכניס ולהוציא מחצר לבתים ומן הבתים לחצר. ואם יש שם ישראל אוסר; דברי רבי מאיר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: לעולם אינו אוסר עד שיהו שני ישראלים אוסרין זה על זה, והלכה כדבריו.

טז. הגוסס, אף על פי שאינו יכול לחיות - הרי זה אוסר. קטן, אף על פי שאין יכול לאכול פזית - הרי זה אוסר. קסדור הבא לעיר, עד שלוששים יום - הרי זה אוסר מיד. אימתי? בזמן שיחדו לו בית דירה. לא יחדו לו בית דירה, או שאין עמהן דיורין בחצר - אין אוסר. אכסנאי - אין אוסר לעולם.

יז. אַנְשֵׁי חֲצַר שְׁשֻׁכַח אֶחָד מֵהֶן וְלֹא עָרַב, וְהִיָּתָה לוֹ אַכְסְדָּרָה
עַל פֶּתָחוֹ, בְּזִמְנָן שְׁמַגְפָּפֶת - מִתְרַת לוֹ וְאַסוּרָה לְכָל בְּנֵי חֲצַר.
אִם אֵינָהּ מְגַפָּפֶת - אַסוּרָה לוֹ וְאַסוּרָה לְכָל בְּנֵי הַחֲצַר. כָּלִים
שְׁשֻׁכְתוֹ בְּחֲצַר - מִתְרִין לְטַלְטֵל בְּחֲצַר. אַנְשֵׁי חֲצַר שְׁשֻׁכְחוּ וְלֹא
עָרְבוּ - אַסוּר מְלַהֲכָנִים וּמְלַהוּצִיא מִחֲצַר לְבָתִּים וּמִבָּתִּים
לְחֲצַר. וְכָלִים שְׁשֻׁכְתוֹ בְּחֲצַר - מִתְרִין לְטַלְטֵל בְּחֲצַר.

יח. חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת הַפְּתוּחוֹת זֶה לְזֶה וּפְתוּחוֹת לְמַבּוּי, וְשֻׁכְחוּ
כָּלִם וְלֹא עָרְבוּ - אַסוּר לְהַכְנִיס וְלַהוּצִיא מִחֲצַר לְמַבּוּי וּמִן
הַמַּבּוּי לְחֲצַר. וְכָלִים שְׁשֻׁכְתוֹ בְּחֲצַר - מִתְרִין לְטַלְטֵל בְּחֲצַר,
וּבְמַבּוּי אַסוּר. וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן מִתִּיר, שֶׁהִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כָּל
זִמְנָן שֶׁהֵן שֶׁל רַבִּים, וְשֻׁכְחוּ וְלֹא עָרְבוּ, גַּג וְחֲצַר וְאַכְסְדָּרָה
וּמִרְפֶּסֶת וְקַרְפֶּף וּמַבּוּי - כָּלֵן רְשׁוּת אַחַת הֵן. אָמַר רַבִּי:
כְּשֶׁהֵינּוּ לּוֹמְדִין תּוֹרָה אֲצֵל רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּתַקִּיעִין, הֵינּוּ מַעְלִין
שֶׁמֶן בְּאֵלוֹנְטִית מַגַּג לְגַג, וּמַגַּג לְחֲצַר, וּמִחֲצַר לְחֲצַר, וּמִחֲצַר
לְקַרְפֶּף, עַד שֶׁהֵינּוּ מַגִּיעִים אֲצֵל הַמַּעְיָן שֶׁהֵינּוּ רוֹחֲצִין בּוֹ.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בְשַׁעַת הַסַּכָּנָה, הֵינּוּ מַעְלִין סֶפֶר תּוֹרָה

מחצר לגג, ומגג לחצר, ומחצר לקרפף לקרות בו. אמרו לו:
אין שעת הסכנה ראיה.

יט. שתי חצרות, זו לפנים מזו, החיצונה של רבים, והפנימית של יחיד החיצונה - צריכה ערוב. והפנימית - ערוב. הפנימית של רבים והחיצונה של יחיד, הפנימית - צריכה ערוב. והחיצונה - אינה צריכה ערוב. רבי עקיבא אוסר את החיצונה, שדריסת הרגל אוסרתה. וחכמים אומרים: אין דריסת הרגל אוסרתה. היו שתיהן של רבים, ונתנו את ערוכך בחיצונה, ושכח אחד, בין מן החיצונה בין מן הפנימית ולא ערב - שתיהן אסורות. נתנו ערוכך בפנימית, ושכח אחד מן הפנימית ולא ערב - שתיהן אסורות. מן החיצונה ולא ערב - שתיהן אסורות; דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים: פנימית מתרת וחיצונה אסורה. אחד שתי חצרות זו לפנים מזו, ואחד שלש דיוטאות - זו למעלה מזו. במה דברים אמורים? בזמן שדרך הפנימית לצאת על החיצונה ועל מקצתה, ודרך העליונה לירד על התחתונה ועל מקצתה. חמש חצרות

פְּתוּחוֹת לְבֵית שַׁעַר, וְשִׁכְחוּ וְלֹא עָרְבוּ - מִתְרִין בְּחִצְרוֹת,
וְאַסוּרִין בְּבֵית שַׁעַר. חָמֵשׁ דִּיּוּטָאוֹת פְּתוּחוֹת לְאַלְקָט¹, וְשִׁכְחוּ
וְלֹא נִשְׁתַּתְּפוּ - מִתְרִין בְּדִיּוּטָאוֹת וְאַסוּרִין בְּאַלְקָט.

יוֹם שֵׁנִי, יא בַּסֵּלִיו תשע"ו

רמב"ם

הִלְכוֹת גְּזֵירוֹת
פְּרָק ז'

ירושלמי

פְּסָחִים כה

בבלי

סוּטָה כח

הֲרִינִי לֹמֵד לְקִיָּם מִצְנוֹת בּוֹרְאִי, וְהֲרִינִי מִזְבַּח בְּלִמּוּדֵי לְעֹלֵי נִשְׁמֹת
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה בֶן רַבִּי מְנַחֵם זָאב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שֶׁתִּקַּן לְמוֹד זָה.

פְּרָק שִׁשִּׁי

א. שְׁתוּף מְבוּי כִּיצַד? מִנִּיחַ אָדָם חֲבִית שֶׁל יֵין, וְשָׁל שְׁמֶן, וְשָׁל
תְּמָרִים, וְשָׁל גְרוּגְרוֹת וְשָׁל שְׂאֵר מִיְּנֵי פְרוֹת, בֵּין מְשָׁלוּ בֵּין
מְשָׁל חֲבֵרוֹ, וְאוֹמֵר: 'הֲרִי זֶה לְכָל בְּנֵי מְבוּי'; הִיָּתָה מְשָׁלָהּן -

¹ בֵּית הָעֵשׂוֹי לְהִתְקַרֵּר בּוֹ בְּקִיָּו.

אין צריך לזכות. היתה משלו - מגביהה מן הארץ ואומר: 'זכיתי לכם ולכל שנתוספו עליכם'. נתוספו עליהן - מזכה ואין צריך להודיע. אמר רבי יהודה: מעשה והיינו שרויין בית גלודה בלוד, והיינו מבשלין קדרה של עדשים, ואחד עומד על פתח המבוי ואומר: 'זכיתי לכם בקדרה של עדשים', היין - כדי לשתות בו מזון שתי סעודות. והשמן - כדי לאכול בו מזון שתי סעודות. החמץ - כדי לטבל בו. זיתים ובצלים - כדי לאכל בהן שתי סעודות. תחלתו וסופו - כשעור הזה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: תחלתו כשעור הזה, אף על פי שאין סופו כשעור הזה. כלה החפץ - מודיע, ואינו צריך לזכות.

ב. אמר רבי שמעון בן אלעזר: פעם אחת שבת רבי מאיר בערדסקא ובא אדם אחד ואמר: 'רבי! ערבתי בבצלים לטבעין', והושיבו רבי מאיר בארבע אמות שלו. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: מערבין לחולה ולאסטניס ולזקן כדי מזונו. ולרעבתן - סעודה בינונית של כל אדם.

ג. אין משתתפין, לא באוצר ולא במבוי, אלא אם כן יחד לו מקום. האנשים שנשתתפו וערכו שלא לדעת הנשים - שתופן שתוף. ונשים שנשתתפו שלא לדעת בעליהן - אין שתופן שתוף, ואין ערוכן ערוכ. ומערכין בחצרות בפת, ואם רצו לערב ביין - אין מערכין. משתתפין במבוי ביין, ואם רצו להשתתף בפת - משתתפין. מערכין בחצרות, ומשתתפין במבוי, שלא לשכח תורת ערוכ מן התינוקות, שיאמרו: 'אבותינו לא ערכו'; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: או מערכים או משתתפים.

ד. ערוכי חצרות בקצר ושתופי מבואות במבוי. שנים ששתתפין זה לזה זה ביין וזה בשמן - צריך שיבא² עמהן במבוי. אמר רבי מאיר: מפני מה אמרו אין מערכין לאדם אלא מדעתו? לפי שאין רוצה שישתתפו אחרים עמו בחלקו, אבל אם היה לו תבשיל או עסה אצל חברו - זכה לו תבשילו.

² לפי הגר"א תבכה זו היא תקון בנדקא, ובאר זאת יפה בקוון יהונקאל.

ה. המערב על ידי בני עירו שילכו עמו לבית האבל, או לבית המשתה וקבלו עליהן מבעוד יום שיבוא - מתר. משתחשך - אסור, שאין מערבין משתחשך. ערב עליהן בקופות של תמרים, ובקופות של גרוגרות, ובקופות של זיתים, אם יש מזון שתי סעודות לכל אחד ואחד - יבואו. ואם לאו - לא יבואו. קבלו עליהם זה אחר זה, הראשונים שיש להם - יבאו, אחרונים - לא יבואו.

ו. המערב על ידי עצמו לרוח אחת לשבתות של כל ימות השנה, ואמר: רציתי - אלה, לא רציתי - לא אלה, רצה מבעוד יום - ערובו ערוב. משחשכה, רבי שמעון אומר: ערובו ערוב. וחקמים אומרים: אין ערובו ערוב, על ידי עצמו לשתי רוחות לכל ימות השנה, ואמר: 'למקום שארצה אלה', רצה מבעוד יום - ערובו ערוב, משחשכה - הרי זה חמר גמל.

ז. לא יערב אדם על ידי בנו ובתו הגדולים, ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי אשתו, אלא מדעתן. אבל מערב הוא על ידי בנו ובתו הקטנים, ועל ידי עבדו ושפחתו

הַכְּנַעֲנִים, וְעַל יְדֵי בָּנוּ וּבְתוֹ הַקְּטָנִים, בֵּין לְדַעְתָּן בֵּין שְׁלֵא לְדַעְתָּן, מִפְּנֵי שִׁידוֹן כִּידוֹ. וְכִלְזָן שְׁעָרָבוּ, וְעָרַב עֲלֵיהֶם רַבָּן - יוֹצֵאִין בְּשָׁל רַבָּן, חוּץ מִן הָאִשָּׁה שֶׁיִּכְוֹלָה לְמַחֹת עַל יְדֵי בַעֲלָהּ.

ח. עֶבֶד עֲבָרִי, וּמִי שֶׁחֲצִי עֶבֶד וְחֲצִי בֶן חוֹרִין - יוֹצֵאִין עַל יְדֵי עֲצָמָן. עֶבֶד שֶׁל שְׁנֵי שְׁתַּפִּין - יוֹצֵא בְּעָרוֹב שֶׁל זֶה בְּדָרוֹם, וּמֵהַלֶּךְ בְּדָרוֹם. בְּעָרוֹב שְׁנֵיהֶן - מֵהַלֶּךְ בְּצָפוֹן בְּעָרוֹבוֹ שֶׁל זֶה בְּדָרוֹם, וּבְדָרוֹם בְּעָרוֹבוֹ שֶׁל זֶה בְּצָפוֹן, וְאִם מֵצְעוּ אֶת הַתְּחוּם - אֵל יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ. קָטָן שֶׁצָּרִיף לְאִמוֹ - יוֹצֵא בְּעָרוֹב אִמוֹ, וְשֵׁאִין צָרִיף לְאִמוֹ - אֵין יוֹצֵא בְּעָרוֹב אִמוֹ.

ט. כֶּתֶל חָצֵר שְׁנַפְרִץ, מֵאַרְבַּעַת טַפָּחִים עַד עֶשְׂרֵת אַמּוֹת - מִתָּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּפֶתַח, יִתֵּר מִכָּאֵן - כְּנֶגֶד הַפְּרִצָּה אָסוּר. נִפְרָצוּ בּוֹ פְּרִצוֹת הַרְבֵּה, אִם הָעוֹמֵד מְרַבֵּה עַל הַפְּרוּץ - מִתָּר. וְאִם הַפְּרוּץ מְרַבֵּה עַל הָעוֹמֵד, כְּנֶגֶד הַפְּרִצָּה, נִפְרָצָה כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה בְּתִים - בְּטֹלָה הַמְּחִיצָה. שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת זוֹ לְמַעַלָּה מִזוֹ, וּבֵין זוֹ לְזוֹ עֲשָׂרָה טַפָּחִים, אוֹ שֵׁשׁ בָּהּ גְּדוּד חֲמֵשָׁה וּמְחָצָה חֲמֵשָׁה - מְעַרְבִין

שָׁנִים וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. הִיְתָה אַחַת מֵהֶן גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים, וּמַעֲטָה בְּאַבְנִים, בְּכַפְתִּים וּבְסֵלָם הַצּוּרִי, אוֹ שֶׁהֵבִיא נֶסֶר שֶׁרָחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים וְקָבְעוּ בָּהּ - מְעַרְבִין שָׁנִים. וְאִם רָצוּ - מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מִכֵּן - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שָׁנִים. הִיְתָה אַחַת מֵהֶן גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים - עוֹשִׂין לָּהּ מְחִיצָה גְּבוּהָה חֲמֵשָׁה טְפָחִים, וּמַבְטְלָהּ.

י. כְּתֹל שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרָחַב אַרְבָּעָה - מְעַרְבִין שָׁנִים וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. מַעֲטוּ בְּאַבְנִים, בְּכַפְתִּים וּבְסֵלָם הַצּוּרִי, אוֹ שֶׁהֵבִיא נֶסֶר רָחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְקָבְעוּ בָּהּ - מְעַרְבִין שָׁנִים, וְאִם רָצוּ - מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מִכֵּן - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שָׁנִים.

יא. מִתְּבֵן שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים - מְעַרְבִין שָׁנִים וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. אֵלוּ מְאָכִילִין מִכָּאן וְאֵלוּ מְאָכִילִין מִכָּאן, נִתְמַעֵט הַתְּבֵן מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שָׁנִים, אֶלָּא אִם רָצָה - סוֹתֵם אֶת פְּתָחוֹ וּמַבְטֵל אֶת

רשותו, הוא אסור וחברו מתר. וכן בכּתל של תבן שבין שתי חצרות.

יב. רבי מאיר אומר: סילונות שבכרכין מחזיקין סאתים, אף על פי שהן נקובין - שופכין לתוכם מים בשבת. וחכמים אומרים: עד שיפקקו. אחרים אומרים: ביב שקמור ארבע אמות ברשות הרבים - שופכין לתוכם מים בשבת. עוקה שבחצר מחזקת סאתים, אף על פי שנתמלאת מערב שבת - שופכין לתוכה בשבת, אחת עוקה ואחת גסטר א שובחצר מחזקת סאתים, אף על פי שנתמלאו מערב שבת - שופכין לתוכן בשבת.

יג. הגג ומרפסת החצר והאכסדרא - מצטרפין לארבע אמות. הבית והעליה החצר והגג - אין מצטרפין לארבע אמות, אף על פי שהן מאה אמה - לא ישפך על פי הביב, אבל הוא שופך לגג, והמים יורדין לביב. אין עושין לה צנור, אבל עושין לה מזחלה, שלא יאמרו: 'צנורו של פלוני מקלח מים בשבת'.

יד. צנור המקלח לרשות הרבים, אחד מים ואחד יין - קולט, בין ביד בין בכלי ושותה, ובלבד שלא יצרך פיו עם פי החבית, אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים, וישתה. אבל מצרך הוא פיו לצנור למטה מעשרה טפחים ושותה, לא יצרך אדם ידו עם הכתל ועם המזחלה, אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים, ושותה. אבל מצרך הוא ידו לצנור למטה מעשרה טפחים, ושותה. ואם יש פי צנור ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

טו. בור ברשות הרבים, ואין בינו לכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - בני חצר מתרין, ובני עליה אסורין. אם יש בינו לבין הכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - בני חצר אסורין, ובני עליה מתרין. באר שלפני החלון - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו ובין הכתל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. אם יש בפי הבאר ארבעה על ארבעה טפחים - בין כף ובין כף, משלשל וממלא הימנו בשבת.

טז. בור שבין שתי חצרות - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו לכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם. אם יש בפני הבור ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

יז. אמת המים שלפני החלון - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינה לכתל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. זה היה מעשה באמה של פרטליה, ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל, ואמר: הואיל ואין בינה לבין הכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - מתרת. ואם יש בפניה ארבעה על ארבעה, בין כך ובין כך משלשל וממלא הימנו בשבת.

יח. אמת המים שעוברת בחצר - אין ממלאין ממנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. עשו לה בכניסה ולא ביציאה, ביציאה ולא בכניסה - אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. היתה רחבה מראשה אחד

וְצָרָה מֵרֵאשֶׁה אֶחָד - הָרִי זֶה מְרַחֵב אֶת מְקוֹם הַצָּר, וְאֵין צָרִיךְ
לַעֲשׂוֹת מַחְצָה אֶלָּא לְרַחֵב בְּלִבְדּוֹ. וְכֵן אֶתָּה מוֹצֵא בְּכִיבִין
הַמְקַשְׁשִׁין תַּחַת הַבָּתִּים וְתַחַת הַחֲצֵרוֹת.

יט. רבי יהודה אומר: כְּתֹל שֶׁעַל גְּבֵה - נְדוּנִין כְּמַחְצָה. אָמַר
רבי יהודה: מַעֲשֶׂה בְּאֵמֶת הַמַּיִם שֶׁהִיְתָה בָּאָה מֵאֲבֵל לְצַפּוּרִי,
וְהָיוּ מִמֶּלְאִין הַיַּמָּנָה בְּשֶׁבֶת עַל פִּי הַזְּקֵנִים. אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם
רְאִיָּה? מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִיְתָה עִמָּקָה עֲשָׂרָה וּרְחֹכָה אַרְבָּעָה.

כ. גְּזוּזָטְרָא שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִן הַמַּיִם - אֵין מִמֶּלְאִין הַיַּמָּנָה
בְּשֶׁבֶת, אֶלָּא אִם כֵּן עָשׂוּ לָהּ מַחֲצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים, בֵּין
מִלְמַעְלָה בֵּין מִלְמַטָּה. וְאִם הָיָה לְמַטָּה מִן הַמַּיִם, אָף עַל פִּי
שֶׁהַמַּיִם צָפִין עַל גְּבֵה - אֵין בְּכֶךָ כָּלוּם. רבי מאיר אומר: אָף
מִלְמַעְלָה. רבי חֲנַנְיָא בֶן עֲקִבָּיָא אָמַר: גְּזוּזָטְרָא שִׁישׁ בָּהּ אַרְבַּע
עַל אַרְבַּע אַמּוֹת, חוֹקֵק בָּהּ אַרְבַּע עַל אַרְבַּע, וּמִמֶּלְאִין הַיַּמָּנָה
בְּשֶׁבֶת.

יום שלישי, יב בְּסֵלִיו תשע"ו

רמב"ם

הלכות גזירות
פרק ח'

ירושלמי

פְּסָחִים כו

בבלי

סוּטָה כט

הַרְיָנִי לֹמֵד לְקִיָּם מִצְוֹת בּוֹרְאִי, וְהַרְיָנִי מִזְבֵּחַ בְּלִמּוּדֵי לְעֹלָיו נִשְׁמַת
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה בֶן רַבִּי מְנַחֵם זָאב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׂתַקֵּן לַמּוֹד זֶה.

פְּרָק שְׁבִיעִי

א. שְׁעָרֵי גְנָה, בְּזִמְן שְׁיֵשׁ לָהֶן בֵּית שְׁעַר מִבְּפָנִים - פּוֹתְחִין
וְנוֹעֲלִין בָּהֶן מִבְּפָנִים. מִבְּחוּץ - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶן מִבְּחוּץ.
מִכָּאן וּמִכָּאן - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶן מִכָּאן וּמִכָּאן. אֵין לָהֶם לֹא
לְכָאן וְלֹא לְכָאן - אֲסוּרִים כָּאן וְכָאן. וְכֵן פְּתַח חֲנִיּוֹת בְּרִשׁוֹת
הַרְבִּים; רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: בְּזִמְן שְׁהַמְנַעוּל לְמַטָּה מַעֲשָׂרָה -
מְבִיא אֶת הַמִּפְתָּח מֵעֶרֶב שַׁבָּת וּמְנִיחוֹ בְּאֶסְקוּפָא, לְמָחָר, פּוֹתְחִין
וְנוֹעֲלִין וּמְחִזְזִירוֹ לְאֶסְקָפָה. וּבְזִמְן שְׁהַמְנַעוּל לְמַעְלָה מַעֲשָׂרָה -
מְבִיא מִפְתָּח מֵעֶרֶב שַׁבָּת וּמְנִיחוֹ בְּמַנְעוּל. לְמָחָר - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין

ומחזירו למקומו. וחקמים אומרים: אף בזמן שהמנעול למעלה מעשרה טפחים, מביא מפתח מערב שבת ומניחו באסקופא, למחר - פותח ונועל ומחזירו למקומו, או בחלון שעל גבי הפתח. אם יש בחלון ארבע על ארבע - אסור, מפני שהוא כמוציא מרשות לרשות.

ב. החרים והפסקנין³ וספינה ברשות הרבים, גבוהין עשרה טפחים - אין מטלטלין, לא מתוכן לרשות הרבים ולא מרשות הרבים לתוכן, אבל יורד לתוכן ואוכל. פחות מכן, בתוך ארבע אמות מתר, חוץ לארבע אמות - אסור. אמת המים ברשות הרבים, עמוקה עשרה טפחים, וכן גומא - אין מטלטלין, לא מתוכה לרשות הרבים, ולא מרשות הרבים לתוכה, אבל יורד לתוכה ושותה. אם היו המים מועטים - מזלף לתוך ידו ושותה. אם היו שנים, זה מעמיד לחברו, והלה שותה. וזה מעמיד לחברו והלה שותה. פחות מכן, בתוך ארבע אמות - מתר. חוץ לארבע אמות - אסור.

³ ברכות העשויות למלאות בהן מים.

ג. אילן ברשות הרבים, גבוה עשרה טפחים. אם אין גופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים - מטלטלין תחתיו. היה גבוה משלש רוחותיו, ונמדד מרוח אחת - רואין את הנמדד כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא נמדד יתר על הגבוה.

ד. חרבה ברשות הרבים, עמוקה עשרה טפחים, חלון שעל גבה שופכין לתוכה מים בשבת. היו שנים - שתיהן אסורות, שאין שתי רשיות משמשות ברשות אחת. היתה אחת והיא של רבים - אסורה עד שיערבו.

ה. אשפה ברשות הרבים, גבוהה עשרה טפחים, חלון שעל גבה - זורקין לה בשבת. היו שתיים - שתיהן אסורות, שאין שני רשיות משמשות כאחת, היתה אחת והיא של רבים - אסורה עד שיערבו.

ו. בני חצר ובני מרפסת, שאין צריכים לערב, שערכו אלו לעצמן ואלו לעצמן, כל שגבוה עשרה טפחים - למרפסת. פחות מכן - לחצר. במה דברים אמורים? בזמן שהן של

רבים, וערכו אלו לעצמן ואלו לעצמן, או שהיו של יחידים ושכחו ולא ערכו. אבל אם היו של רבים ושכחו ולא ערכו, גג וחצר ואכסדרה ומרפסת - בלן רשות אחת הן.

ז. חצר גדולה שנפרצה לרשות הרבים, ונשתירו בה גודודיות גבוהות עשרה טפחים, עד עשר אמות - מתר, מפני שהוא כפפתח. פחות מכן - מתרין לאותה שבת ואסורין לעתיד לבא; דברי רבי יהודה. ורבי יוסי אומר: כשם שאסורין לעתיד לבא אסורין לאותה שבת. וקטנה שאינה אלא כעשר, ונטלה דופנה לרשות הרבים, ונשתיר כפס מכאן כפס מכאן - מתר. ונטלה כלה - מתר לאותה שבת ואסורה לעתיד לבא; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: כשם שאסורה לעתיד לבוא, כך אסורה לאותה שבת.

ח. חלון שמקצתה בתוך עשרה ומקצתה למעלה מעשרה - מערבין שנים ואין מערבין אחד. היתה כלה למעלה מעשרה ומעטה באבנים, או בגפתים, ובסלם המצרי, או שהיה נסר - שרחב ארבעה טפחים וקבעה בה, מערבין שנים, ואם רצו -

מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מִכֵּן - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאִין מְעַרְבִין אֶחָד⁴. הִיְתָה רְחֻבָּה מֵרֵאשָׁה אַחַת וּקְצָרָה מֵרֵאשָׁה אַחֵר - הָרִי זֶה מֵרְחִיב אֶת מְקוֹם הַצָּר. חֲלוֹן שֶׁהִיא אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים - עוֹשֶׂה לָּהּ מְרִבִּיּוֹת⁵ וּמְבַטְלָהּ. כִּיּוֹצֵא כּוּ, מִי שֶׁהָיוּ לוֹ חֲנִיּוֹת פְּתוּחוֹת לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וּפְתוּחוֹת לְחֲצֵרוֹת, אִם אֵין שָׁם אֶלָּא דְבַר מוֹעֵט - מִבִּיא וּמְטַלְטֵל מִזֶּה לָּזֶה. הִיְתָה חָצֵר וּבָהּ דִּיּוֹרִין. עֲרְבוּ - מְתָרִין. לֹא עֲרְבוּ - אֲסוּרִין.

ט. אֶחָד חֲלוֹן שְׁבִין שְׁנַיִ בְּתַיִם, וְאֶחָד חֲלוֹן שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת, וְאֶחָד חֲלוֹן שְׁבִין שְׁתֵּי עֲלִיּוֹת, וְאֶחָד חֲלוֹן שְׁבִין שְׁנַיִ גִּנּוֹת, וְאֶחָד חֲלוֹן שְׁבִין שְׁנַיִ דִּיּוֹרִין, וּגְשָׁרִים, וּנְפֻשׁוֹת⁶, וּרְשׁוֹת הָרִבִּים הַמְּקַרָּה - מְטַלְטֵלִין תַּחְתִּיהֶן בְּשַׁבָּת; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֲכָמִים אוֹסְרִין. יֵתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּתַיִם בְּשְׁנַיִ צִדֵּי רִשּׁוֹת הָרִבִּים - עוֹשֶׂה לְחֵי מִכָּאן וְלְחֵי מִכָּאן, אוֹ קוֹרָה מִכָּאן וְקוֹרָה מִכָּאן. מְעַרְבִין וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּאֻמְצָע. אָמְרוּ לוֹ:

⁴ בַּסְּפָרִים כְּתוּב לְחַפְדָּה, וְהִנְהִיתִי עַל פִּי 'חֲזוֹן יְהוֹמָאֵל', וְעֵין בְּהִנְהוּת הַגֵּרָא ז"ל.

⁵ סוֹתֵם אֶת הַחֲלוֹן עִם עֲנָפִים.

⁶ צִיּוּנֵי קָבְרִים.

אין מערבין רשות הרבים בכך. מודין חכמים לרבי יהודה, במעשה בגינוסר, שזה פתח דלת קרפיו וסתם רשות הרבים, וזה פתח דלת קרפיו וסתם רשות הרבים – שמערבין ונושאין ונותנין באמצע, שכל מחיצה הנעשית לשבת, בין אנוסין בין שוגגין, בין מטעין בין מזידין – הרי זה מחיצה. החזירו הפתחים למקומן – חזרו לאסורן. חצר שגגותיה מבצורין⁷ – כל אחד ואחד רשות לעצמו.

י. כל גגות העיר – רשות אחת הן. אסור להעלות ולהוריד מן הגגין לחצר ומן החצר לגגין, וכלים ששבתו בחצר – מתר לטלטלן בגגין, ובלבד שלא יהא גג גבוה עשרה או נמוך עשרה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כל אחד ואחד רשות לעצמו, ואין מטלטלין בו אלא בארבעה. אמר להם רבי מאיר: אי אתם מודים באנשי חצר ששכחו ולא ערכו, שאסור להכניס ולהוציא מחצר לבתים, ומבתים לחצר, וכלן ששבתו

⁷ חצר אשר גגות הבתים שבתוכה הם שונים לקרקע החצר, הינו שהבתים בנויים במקום נמוך שבחצר.

בְּחָצֵר – מִתְרִין לְטִלְטֵל בְּחָצֵר, מֵה נִשְׁתַּנָּה גַּג מִחָצֵר? אָמְרוּ לוֹ:
 לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּחָצֵר, שְׂאִין תַּחְתֵּיהָ דִּיורִין! אָמַר לָהֶם: אַף
 חָצֵר, פְּעָמִים שְׂישׁ תַּחְתֵּיהָ דִּיורִין. אָמְרוּ לוֹ: לֹא! אִם אָמַרְתָּ
 בְּחָצֵר, שְׂאִין כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכִּיר אֶת שְׁלוֹ, תֹאמַר בְּגוֹת, שְׁכָל
 אֶחָד וְאֶחָד מִכִּיר אֶת שְׁלוֹ? אָמַר לָהֶם: הֲרִי שְׁהִיתָה חִלּוּקָה, או
 שְׁהִיתָה עֲשׂוּיָה פִּסְפָּס,⁸ לֹא כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכִּיר אֶת שְׁלוֹ?⁹
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: עַד כָּאֵן הִיתָה תְּשׁוּבָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָמַר: הַגֵּג, וְהַמְרַפֵּסֶת, הַחָצֵר וְהָאֲכֻסְדָּרָה – כֻּלָּן רְשׁוֹת אַחַת
 הֵנּוּ.

⁸ סימנים עד היכן מוגיעה הדירה של כל אחד.

⁹ הינו שודאי כל אחד מכיר את שלו.

יום רביעי, יג פסליו תשע"ו

רמב"ם

הלכות גזירות
פרק ט'

ירושלמי

פסחים כז

בבלי

סוטה ל

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמות
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

פרק שמיני

א. שתי חצרות, אחת פתוחה לצפון ואחת פתוחה לדרום,
וגגותיהן שוין - הגגין רשות לעצמן. והחצרות - כל אחת
ואחת רשות לעצמן. היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים,
ומעטה באבנים, ובכפתים¹⁰ ובסלם הצורי, או שהביא נסר
שהוא רחב ארבעה טפחים וקבעו בה - מערבין שנים. אם רצו
- מערבין אחת. פחות מכן - מערבין שנים, ואין מערבין אחד.

¹⁰ בקורות (כפטי עין).

ב. שתי גזוזטראות, זו כנגד זו ברשות הרבים, ובין זו לזו ארבעה טפחים - מערבין שנים ואין מערבין אחד. פחות מכאן - מערבין אחד ואין מערבין שנים. שלש דיוטראות, זו למעלה מזו, וזו למעלה מזו - העליונה והתחתונה של אחד, ואמצעית של אחר - לא ישלשל מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות, אבל משלשל הוא מן העליונה לתחתונה שלא בדרך אמצעית. משלשל אדם קדרה של בשר ונותנה על גבי זיו שרחב ארבעה טפחים. היתה חלון באמצע, שהיא ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות.

ג. צנור המקלח לרשות הרבים, אחד יין ואחד שמן - קולט, בין ביד בין בפלי, ומכניס לתוך ביתו. הנה עומד ברשות היחיד, ופשט ידו לרשות הרבים, והיא מלאה אוכלין ומשקין - מכניסה אצלו. הנה עומד ברשות הרבים, ופשט ידו לרשות היחיד, והיא מלאה אוכלין ומשקין - מוציאה אצלו. גמל שראשו ורבו בפנים - אוכסין אותו בפנים. בחוץ - אוכסין

אותו בחוץ. אותן כלים שפותחין ונוצלין בהם, שבקרקעות - אסורין. אחרים אומרים: אף שבקרקעות, פותחין ונוצלין בהם.

ד. הכוחה¹¹ ברשות הרבים, וכל מי שנתלש רקו בפיו - לא יהלך ברשות הרבים, עד שירוק.

ה. שתי מטהרות זו על גב זו - נוטל את הפקק מבנתים ומשיקן, ומחזיר את הפקק למקומו. רבי שמעון בן מנסיא אומר: שתי ברכות, אחת של חמין ואחת של צונן - נוטל את הפקק מבנתים, כדי שירדו חמין לתוך הצונן, וצונן לתוך החמין, ובלבד שלא יחזיר את הפקק למקומו. ולא עוד, אלא שנוטל את הפקק כדי שיצאו המים וילכו להם, ואם בשביל שתנגב - אסור. ופוקקין את הביב בסודרין, ובכל דבר המטלטל, כדי שלא יציפו המים את האוכלין ואת הכלים. אין פוקקין את הביב כדי שירדו המים לבור. רבי מנחם איש גליא

¹¹ מלשון כיהו וניעו.

אומר: צָנוּר שֶׁעָלוּ בוֹ קוֹצִים וְקִישׁוּשֵׁי־תוֹת¹² - דוֹרְסָן בְּרָגְלָו
בְּצַנְעָא, כְּדֵי שְׂיִצְאוּ הַמַּיִם וַיִּלְכוּ לָהֶם.

ו. חֲבִילָה שֶׁל עֲצִים וְסוּכָה שֶׁל קוֹצִין שֶׁהִתְקִינָם לַפְּרָצָה
שְׁבַחְצָר, אִם הָיוּ קְשׁוּרוֹת וְתַלְוִיּוֹת - פּוֹתַחֲיִן וְנוֹעְלִין בָּהֶם
בְּשִׁבְתָּ, וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. אִם לָאוּ - אִין פּוֹתַחֲיִן
וְנוֹעְלִין בָּהֶן. אַחֲרַיִם אוֹמְרִים: הִיתָה כְּבוֹשָׁה בְּאַבְנֵים מְרֹאֶשָׁה
אַחַד - אִין רִשְׁאֵי לְגַע בָּהֶן. נִתְלוּ בָּהּ קוֹצִין וְדוֹקְרָנִין - מִפֶּשֶׁר
כִּידוֹ בְּצַנְעָא, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִקְרַע. וְשֶׁל בְּהֵמָה - דוֹרְס בְּרָגְלָיו.
מִחְצָלוֹת פְּרוּשׁוֹת עַל פְּתַחֵי חֲנִיּוֹת בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים, אִם הָיוּ
קְשׁוּרוֹת וְתַלְוִיּוֹת - פּוֹתַחֲיִן וְנוֹעְלִין בָּהֶם. וְאִם לָאוּ - אִין
פּוֹתַחֲיִן וְנוֹעְלִין בָּהֶם. עָשָׂה לָהֶם צִיר שֶׁל קִנִּים, וְשֶׁל שְׁבָלִין
וְשֶׁל כָּל דָּבָר - פּוֹתַחֲיִן וְנוֹעְלִין בָּהֶם בְּשִׁבְתָּ, וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר
בְּיוֹם-טוֹב. דָּלַת שְׂיִשׁ לָהּ צִיר - פּוֹתַחֲיִן וְנוֹעְלִין בְּשִׁבְתָּ, וְאִין
צְרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. נִשְׁבְּרוּ צִירֵיהָ - אִין פּוֹתַחֲיִן וְאִין נוֹעְלִין
בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר בְּשִׁבְתָּ. דָּלַת הַנְּגַרְרָת, וּמִחְצָלַת

¹² מִלְשׁוֹן לְקוּשֵׁשׁ קִשׁ.

הנגררת, וקנקן הנגרר, בזמן שהן קשורין ותלוין פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב.

ז. היה יושב וקורא בספר על האסקפה, ונתגלגל הספר מידו, ולפנים ולחוצ – גוללו מכאן ומכאן ומניחו על האסקפה. אבל מפתח אינו כן, אלא בזמן שהמפתח למטה מעשרה טפחים – נוטל את המפתח מן האסקפה, ונותנו למנעול, ופותח ונוטל כלי מתוך הבית, ומחזירו למנעול, ונועל ומניח המפתח בחלון שעל גב שקוף. אם יש בפי החלון ארבעה על ארבעה טפחים – אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

ח. מלבן של ספקלריא¹³ ותריסין של חניות – פותחין ונועלין בהן. אם היו נשמטים – אסורים. נגר נשמט¹⁴ – אסור. נקמז¹⁵ – מתר. רבי יהודה אומר: נקמז, אף על פי שאינו נשמט – אסור.

¹³ מראה [שפינעל].

¹⁴ שנפסק החבל שהוא קשור בו, וכשפותח אותו הוא מניחו בקרן זוית.

¹⁵ שנתחב בחור האסקפה ונפתח אותו החור, וראשו מניע לארץ ונחב ונכנס בארץ.

ט. נָגַר נִגְרָר, אִם הָיָה קָשׁוּר וְתִלּוּי - פּוֹתֵחִין וְנוֹעְלִין בּוֹ. וְאִם לֹא - אֵין פּוֹתֵחִין וְנוֹעְלִין בּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: קָשׁוּר אֵף עַל פִּי שְׂאִינוֹ תִלּוּי. אֵיזְהוּ נִגְרָר? הַגּוֹרֵר שְׁנוֹעְלִין בְּמִקְדָּשׁ, אָבֵל לֹא בְּמִדְיָנָה, כָּל שֶׁקָּשׁוּר וְתִלּוּי וְרֹאשׁ אֶחָד מֵגִיעַ לְאַרְץ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: זֶה - אֵף בְּמִדְיָנָה מִתָּר, אֲלֵא אֵיזְהוּ נִגְרָר שְׁנוֹעְלִין בְּמִקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בְּמִדְיָנָה? כָּל שְׂאִינוֹ לֹא קָשׁוּר וְלֹא תִלּוּי, וְשׁוּמְטוֹ וּמְנִיחוֹ בְּזוּיָת.

י. הַמוּצָא תְּפִלִּין - מְכַנְיִסֵּן זֹג זֹג. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: שְׁנַיִם שְׁנַיִם. אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה, אֶחָד חֲדָשׁוֹת וְאֶחָד יִשְׁנֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בְּחֲדָשׁוֹת וּמִתִּיר בְּיִשְׁנֹת. הַמוּצָא סֵפֶר בְּשָׂדֶה - יוֹשֵׁב וּמְשֻׁמְרוֹ, וּמְחַשֵּׂיךְ עָלָיו, וְנוֹטְלוֹ וּבָא לוֹ. וּבִשְׂעֵת הַסְּכָנָה - מְכַסֵּן וְהוֹלֵךְ לוֹ. אִם הָיָה גִשְׁמִים יוֹרְדִין - הוּא מִתְּעַטֵּף בְּכַבְדּוֹ וּמְכַסֶּה אוֹתוֹ.

יא. מִי שִׁיצָא לְרִשׁוֹת הָרִבִּים, וְנִזְכַּר שֵׁישׁ תְּפִלִּין בְּרֹאשׁוֹ - מְכַסֶּה אֶת רֹאשׁוֹ עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְבֵיתוֹ, וּמְכַסֶּה אוֹתָן. אִם הָיָה בֵּית הַמְּדָרָשׁ - נוֹטֵלָן וּמְנִיחֵן בְּמִקּוֹם הַמְּצַנֵּעַ. מְחַזְרִין צִיר הַתַּחְתּוֹן

שֶׁל דָּלַת, שָׂדֵה, תְּבֵה וּמִגְדָּל, וְאִין מַחְזִירִין צִיר הָעֲלִיוֹן. שֶׁל בּוֹר, שֶׁל יָצִיעַ, וְשֶׁל דּוֹת - הָרִי זֶה לֹא יַחְזִיר. וְאִם הֶחְזִיר - חָיִב חֲטָאת.

יב. נִימַת כְּנוֹר שְׁנַפְסָקָה - קוֹשְׁרִין אוֹתָהּ. קְשָׁרָה וְנַפְסָקָה - אִין קוֹשְׁרִין אוֹתָהּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: וְהֵלֵא אִם קוֹשְׁרִין אוֹתָהּ אִין לָהּ קוֹל! אֶלֶּא מְשַׁלְּשֵׁל שֶׁל מַעְלָה וְעוֹנֵב לְמַטָּה.

יג. כֹּהֵן שֶׁעָלְתָהּ בּוֹ יִכְלֹת בְּמַתְנִיו - חִבְרוּ חוֹתְכָהּ לוֹ בְּשָׁנָיו, בְּמִקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בְּמִדִּינָה, אִם בְּכָלִי - כָּאֵן וְכָאֵן אָסוּר.

יד. אִין מְמַלְאִין בַּעֲדָשָׁה¹⁶ בְּשַׁבָּת, אִם כָּחַס עַל חֻבֵּל וְעַל הַמְּשִׁירִים¹⁷ - הָרִי זֶה מִתָּר. אִין מְמַלְאִין מִבְּאֵר הַקָּר בְּגִלְגַּל בְּיוֹם-טוֹב, וְכִשְׁעָלוּ בְּנֵי הַגּוֹלָה וְחָנוּ עָלֶיהָ, הִתִּירוּ לָהֶם גְּבִיאִים שְׁבִינִיָּהֶם, לְהִיּוֹת מְמַלְאִין מִבּוֹר הַקָּר בְּגִלְגַּל בְּיוֹם-טוֹב, וְלֹא כָּל בּוֹר וְדוֹת הַקָּר הִתִּירוּ, אֶלֶּא אוֹתוֹ בּוֹר שְׁחָנוּ עָלֶיהָ בְּלֶבֶד.

¹⁶ מאזניים.

¹⁷ בגמרא הספרים כתוב: משיקה, והוא החבל שדולים עמו מן הבור.

טו. הַלְכוֹת שַׁבָּת, חֲגִיגוֹת וּמַעֲלֹת - כְּהָרִים תְּלוּיִן בְּשַׁעְרָהּ.
מִקְרָא מַעֲט וְהַלְכוֹת מְרֻבּוֹת, וְאִין לָהֶם עַל מַה שְּׁיִסְמְכוּ.

טז. מִכָּאן אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: צָבְתָא בְּצָבְתָא מִתְעַבַּד, צָבְתָא
קִדְמִיתָא בְּמַה מִתְעַבַּד? הָא לָאוּ בְרִיָּה הוּא!¹⁸

יז. הַדִּינִין, וְהַעֲבֹדוֹת, הַטְּהָרוֹת, וְהַטְּמְאוֹת, וְהַעֲרִיּוֹת, וּמוֹסָף
עֲלֶיהֶן הָעֲרֻכִין, וְהַתְּרֻמִין, וְהַקְּדָשׁוֹת, וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, מִקְרָא
מְרֻבָּה, וּמִדְּרָשׁוֹת וְהַלְכוֹת מְרֻבּוֹת, וַיֵּשׁ לָהֶן עַל מַה שְּׁיִסְמְכוּ.
אָבָא יוֹסִי בֶן חֲנַן אָמַר: אֵלּוּ שְׁמוֹנָה מִקְצוּעַ תּוֹרָה - גּוֹפִי
הַלְכוֹת הֵן.

---

¹⁸ הַצָּבְתָּ שְׁעוֹשִׂים הַנִּפְחִים, עַל יְדֵי צָבְתָּ אַהֲרַת הִיא עֲשׂוּיָה, שְׂאוּחָהּ בְּצָבְתָּ וּמִכָּה בְּקוֹרְנָם
עַד שְׁנַעֲשִׂיתָ. וְהוּא מִשָּׁל, כְּשֵׁם שְׂמֻצְבַת אַחַת נַעֲשׂוּ בְּמַה צָבְתוֹת, כִּד מִשְׁבּוֹת אַחַת לְמִדּוּ
לְגֹזַר אַחַר כִּד בְּמַה שְׁבִיתוֹת.

יום חמישי, יד בפסליו תשע"ו

רמב"ם

הלכות נזירות
פרק י'

ירושלמי

פסחים כח

בבלי

סוטה לא

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני קוזפה בלמודי לעלוי נשמת
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקון למוד זה.

מסכת פסחים פרק ראשון

א. אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. אין
בודקין, לא לאור החמה, ולא לאור הלבנה, ולא לאור
האבוקה, אלא לאור הנר, מפני שאור הנר יפה לבדיקה. אף
על פי שאין ראיה לדבר - זכר לדבר, שנאמר (שמות יב, יט):
"שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם", ואומר (בראשית מד, יח):
"ויחפש בגדול החל", ואומר (צפניה א, יב): "והיה בעת ההיא
אחפש את ירושלים בנרות"; ואומר (משלי כ, כז): "נר אלהים
נשמת אדם חפש כל חדרי בטן".

ב. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: שְׁתֵּי שׁוּרוֹת עַל פְּנֵי כָּל הַמֶּרְתֵּף, שׁוּרָה הַחִיצוֹנָה הַרְוָאָה אֶת הַפֶּתַח, וְהָעֲלִיּוֹנָה הַרְוָאָה אֶת הַקּוֹרָה, וְשְׁלֹפְנַיִם הַיְמָנָה וְשְׁלֹמֶטָה הַיְמָנָה - אֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: שְׁתֵּי שׁוּרוֹת הַחִיצוֹנוֹת שֶׁהֵן הָעֲלִיּוֹנוֹת, הָעֲלִיּוֹנָה הַרְוָאָה אֶת הַפֶּתַח וְאֶת הַקּוֹרוֹת, וְאֶת שְׁנֵי שְׁלֹמֶטָה הַיְמָנָה, אֲבָל שְׁלֹפְנַיִם הַיְמָנָה - אֵין צָרִיךְ לְבַדֵּק.

ג. חוּרֵי הַבַּיִת, הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים, וְגַם הַיְצִיעַ, וְהַדּוֹת, וְגַם הַבַּיִת, וְגַם הַמְּגַדֵּל, וְרֶפֶת בְּקָר, וּמִתְבֵּן, וְלוּלִיץ, וְאוֹצְרוֹת יֵין, וְאוֹצְרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן - אֵין צָרִיכִין בְּדִיקָה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מָטָה שֶׁהִיא חוֹצְצַת וְחוֹלֶקֶת אֶת כָּל הַבַּיִת, וְעֲצִים וְאַבְנִים מְנַחִים תְּחִתֶּיהָ - בּוֹדֵק אֶת צֵד הַחִיצוֹן, וְאֵין צָרִיךְ לְבַדֵּק אֶת צֵד הַפְּנִימִי.

ד. הַיּוֹצֵאִין בּוֹ בְּשִׁירָא, וְהַמְּפָרֵשׁ בְּסַפִּינָה, לְפָנֵי שְׁלֵשִׁים יוֹם - אֵין צָרִיךְ לְבַדֹּק. בְּתוֹךְ שְׁלֵשִׁים יוֹם - בּוֹדֵק וּמְשַׁכֵּם, וְהוֹלֵךְ לְדַרְכוֹ.

ה. רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל: שתי חלות של תורה פסולות, מנחות על גב האצטבא, כל זמן שמנחות - כל העם אוכלין חלין. נטלה אחת מהן - כל העם אוכלין תרומה. נטלו שתיהן - שורפין אלו ואלו. ארבעה עשר שחל להיות בשבת - מבערין את הכל מלפני השבת, ושורפין תרומות טמאות, תלויות וטהורות כאחת; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: טהורות בפני עצמן ותלויות בפני עצמן, וטמאות בפני עצמן. אמר רבי שמעון: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על הטהורה ועל הטמאה - שאין שורפין, על התלויה ועל הטהורה - ששורפין, על מה נחלקו? על התלויה ועל הטמאה, שרבי אליעזר אומר: תשרף זו בעצמה וזו בעצמה. ורבי יהושע אומר: שתיהן כאחת. אמר רבי יוסי: אין הנדון זה דומה לראיה! כשהעידו רבותינו, על מה העידו? אם על הבשר שננטא בולד הטמאה ששורפין אותה עם הבשר שננטא באב הטמאה, זה טמא וזה טמא! אלא שזה טמא טמאה חמורה וזה טמא טמאה קלה, אם על השמן שנפסל בטבול יום שמדליקין אותו בנר שננטא בטמא מת - זה פסול

וזה טמא, אף אנו מודים בתרומה שנטמא בולד הטמאה, שורפין אותן עם תרומה שנטמאת באב הטמאה, אף על פי שמוסיפין לה טמאה על טמאתה. אבל היאך נשרף התלויה עם הטמאה, נמצא זה מטמאתה שמה יבא אליהו ויטהרנה? בית שמאי אומרים: אין שורפין בשור טהור עם בשור טמא, ובית הלל מתירין.

ו. בראשונה היו אומרים: אין מוכרים חמץ לנכרי, ואין נוטנין לו במתנה, אלא כדי שיאכל עד שלא הגיע שעת בעור, עד שבא רבי עקיבה ולמד - שמוכרין ונוטנין במתנה אף בשעת הבעור. אמר רבי יוסי: אלו דברי בית שמאי, ואלו דברי בית הלל, הכריע רבי עקיבה לסייע דברי בית הלל. רבי יהודה אומר: כותח הבבלי וכל מיני כותח - אסור למכור שלושים יום קדם הפסח.

ז. האוכל חמץ אחר חצות, וחמץ שעבר עליו הפסח - הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת. תוך זמנו - עובר עליו בלאו וכרת. דברי רבי יהודה; רבי שמעון אומר: כל שאין בו כרת - אין בו

לא תעשה. חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו - אין עוברים עליו בלא כלום. תוך זמנו - עובר עליו בכרת ובלאו, ועל לא הודע אשם תלוי. ומשעה שאסור באכילה - אסור בהנאה. האוכל בזית חמץ בפסח - חייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועל לא הודע אשם תלוי.

ח. האוכל תרומת חמץ בפסח - פטור מן התשלומין ומדמי עצים לכהן; דברי רבי עקיבא. רבי יוחנן בן נורי מחייב. אמר רבי יוחנן בן נורי: נמתי לו לרבי עקיבה, מפני מה האוכל תרומת חמץ בפסח אין משלם דמי עצים לכהן? ומה נשתנית זו משאר ימות השנה, שבשאר ימות השנה משלם דמי עצים לכהן? ! אמר לו: לא, אם אמרת בתרומה טמאה בשאר ימות השנה, שאף על פי שאין לו בה הטר אכילה - יש לו בה הטר הסקה, תאמר בזה שאין לו בה, לא הטר אכילה ולא הטר הסקה? ! הא למה זה דומה? לתרומת תותים וענבים שנטמאו, שאין לו בה הטר אכילה ולא הטר הסקה, במה דברים

אמורים? במפריש תרומה והחמיצה, אבל במפריש תרומת חמץ בפסח זה, אינה קדושה.

ט. האוכל קדש חמץ בפסח - אינה כתרומה. האוכל קדש חמץ בפסח, בשוגג - משלם קרן וחמש ואשם ודאי ואשם תלוי. במזיד - פטור. במה דברים אמורים? במפריש קדש והחמיצו, אבל במפריש קדש חמץ בפסח זה, אינה קדושה.

י. אחד האוכל, אחד הממחה, והשותה, אכל וחזר ואכל, וחזר ואכל, אם יש מאכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין. ואם לאו - אין מצטרפין. שתה, וחזר ושתה, וחזר ושתה, אם יש מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין. ואם לאו - אין מצטרפין. כשם שאכילה בכזית - כף שתיה בכזית. ושתיה ואכילה אין מצטרפין. אכל כזית, אפלו מחמשת המינים - הרי אלו מצטרפין, אכל כחצי זית, ונודע לו, וחזר ואכל כחצי זית אחר, אפלו ממין אחד - אין מצטרפין.

יא. חֲמִץ שֶׁל נְכָרִים - מֵתָר אַחַר הַפֶּסַח מִיָּד. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמְרִים: אַף שֶׁל הַקֹּדֶשׁ מֵתָר אַחַר הַפֶּסַח מִיָּד.

יּוֹם שֵׁשִׁי, טו פְּסָלִיו תִּשְׁע"ו

רמב"ם

הלכות ערכין
וחרמין פרק א'

ירושלמי

פסחים כט

בבלי

סוטה לב

הַרְיֵנִי לִמּוּד לְקִיָּם מִצְנוֹת בּוֹרְאִי, וְהַרְיֵנִי מִזִּבְחָה בְּלִמּוּדֵי לְעֹלֵי נִשְׁמֹת
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה בֶּן רַבִּי מְנַחֵם זָאב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שֶׁתִּקַּן לְמוּד זֶה.

מִסְכַּת פְּסָחִים פְּרָק שְׁנִי

א. חֲמִץ שֶׁל כּוֹתִים, מֵאִימְתִי מֵתָר אַחַר הַפֶּסַח? שֶׁל בְּעָלֵי בָתִּים -
- אַחַר שְׁלֹשׁ שָׁבָתוֹת. שֶׁל אֲפֵיהַ וְשֶׁל נַחְתוּמִים בְּכַפָּרִים - עַד
שְׁלֹשָׁה יָמִים. וּבְכָרְכִין - עַד שְׁלֹשָׁה תְּנוּרִין. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּשֶׁאֲמָרוּ שֶׁל בְּעָלֵי בָתִּים אַחַר שְׁלֹשׁ שָׁבָתוֹת -

שֶׁל אַפְיָהּ. אִם הָיָה הַרְבֵּה בְּנֵי הַבַּיִת, אוֹ שֶׁעָשָׂה מִשְׁתָּה לְבָנוֹ וְאָפָה בְּשִׁלְשָׁה תַנּוּרִים זֶה אַחַר זֶה - מִתָּר. וְשָׁאֲמוּרוֹ שֶׁל נִחְתוּמִין בְּכַפָּרִים - עַד שִׁלְשָׁה יָמִים, וְאִם נִדְחַק וְאָפָה בְּשִׁלְשָׁה תַנּוּרִים זֶה אַחַר זֶה, אֶפְלוּ בְיוֹם אֶחָד - מִתָּר. רַבֵּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף כְּשָׁאֲמוּרוֹ הַנִּחְתוּמִים בְּכַרְכִּים עַד שִׁלְשָׁה - הַתַּנּוּרִים אֲסוּר עַד שִׁלְשָׁה יָמִים, שֶׁמִּשְׁחָרִית הָיָה בּוֹדָה לוֹ שְׂאוֹר כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. בְּמָה דּוֹבְרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁלֹּא עָשׂוּ פְסָחִיהֶן עִם יִשְׂרָאֵל, אוֹ שֶׁהִקְדִּימוּ יוֹם אֶחָד. אֲבָל אִם עָשׂוּ פְסָחִיהֶן עִם יִשְׂרָאֵל, אוֹ שֶׁעֲכָבוּ יוֹם אֶחָד אַחַר יִשְׂרָאֵל - חֲמִצּוֹ מִתָּר, אַחַר הַפֶּסַח מִיָּד.

ב. מִצָּה שֶׁל כּוֹתִים - מִתְּרַת, וְאָדָם יוֹצֵא בָּהּ יָדֵי חוֹבְתוֹ בְּפֶסַח, וְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר, לְפִי שְׂאִין בְּקִיאִין בְּדַקְדוּקֵי מִצְוָה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל מִצְוָה שֶׁהִחְזִיקוּ בָּהּ כּוֹתִים הַרְבֵּה מְדַקְדְּקִין בָּהּ יוֹתֵר מִיִּשְׂרָאֵל.

ג. חֲמִצָּן שֶׁל עוֹבְרֵי עֲבָרָה - מִתָּר אַחַר הַפֶּסַח מִיָּד, מִפְּנֵי שֶׁמִּחְלִיפִין אֶת הַשְּׂאוֹר. הַחֲנוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמְלֵאֵי שֶׁל יִשְׂרָאֵל

ופועלי נכרים נכנסין לשם, חמץ שנמצא שם אחר הפסח -
אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה.

ד. חנות של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכו, ומצאו בו
חמץ אחר הפסח - מתר באכילה, ואין צריך לומר בהנאה.
חנות של ישראל ופועלי נכרים עושין בתוכה ומצאו בו חמץ
אחר הפסח - אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה. חנות
של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכה, ומצאו בה חמץ אחר
הפסח - מתר באכילה, ואין צריך לומר בהנאה.

ה. נכרי שהלוה את ישראל על חמצו, ואמר לו: 'אם לא באתי
קדם הפסח, הרי זה מכור לך אחר הפסח' - מתר באכילה, ואין
צריך לומר בהנאה. ישראל שהלוה את הנכרי על חמצו, ואמר
לו: 'אם לא באתי קדם הפסח, הרי זה מכור לך אחר הפסח' -
אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה.

ו. נכרי שבא לביתו של ישראל וחמצו בידו - אין זקוק לבער.
הפקידו אצלו - חייב לבער. יחד לו בית בפני עצמו - אין זקוק

לו. יִשְׂרָאֵל וְנִכְרֵי שְׁהִיו בְּאֵין בְּסִפִּינָה וְחִמְץ בְּיַד יִשְׂרָאֵל - הָרִי
זֶה מוֹכְרוֹ לְנִכְרֵי, וְנוֹתְנֵנוּ בְּמִתְנָה, וְחֹזֵר וְלוֹקַח מִמֶּנּוּ אַחַר
הַפֶּסַח, וּבְלֶבֶד שְׁיִתְּנוּ לוֹ בְּמִתְנָה גְּמוּרָה.

ז. רִשְׁאֵי יִשְׂרָאֵל שְׁיֵאמֶר לְנִכְרֵי: 'עַד שְׁאַתָּה לּוֹקַח בְּמִנְהָ בֵּא
וְלוֹקַח בְּמֵאֲתִים, וְאִם אֶצְטַרְךָ לִי אָבוֹא וְאֶקַּח מִמֶּךָ אַחַר הַפֶּסַח'.

ח. מִשְׁפִּיר יִשְׂרָאֵל חֲמורוֹ לְנִכְרֵי לְהוֹלִיף עָלֶיהָ חִמְץ מִמְּקוֹם
לְמְקוֹם, מִצָּא חִמְץ בְּדֶרֶךְ, אִם רַבָּה חִמְץ - מִתֵּר. וְאִם לָאוּ -
אָסוּר.

ט. מִעֲשֵׂה בְּרֶבֶן גְּמְלִיאֵל שְׁהִיָּה רוֹכֵב עַל הַחֲמור, וְהִיָּה הוֹלִיף
מֵעֵכוּ לְכֹזֵיב, וְהִיָּה רַבִּי אֵילְעִי מְהֵלֵף אַחֲרָיו. אָמַר לְרַבִּי אֵילְעִי:
'טוֹל גְּלוּסְקִין מִן הַדֶּרֶךְ, מִצָּא נִכְרֵי אַחַר, אָמַר לוֹ: 'מִבְּגָאִי!
טוֹל גְּלוּסְקִין הִלְלוּ מֵאֵילְעִי! נִטְפַל לוֹ רַבִּי אֵילְעִי, אָמַר לוֹ:
'מֵהֵיכֵן אַתָּה? אָמַר לוֹ: 'מֵהַעֲיָרוֹת הִלְלוּ שֶׁל בְּרַגְנִין'. וְנֵמָה
שְׁמֶךָ? אָמַר לוֹ: 'מִבְּגָאִי'. אָמַר לוֹ: 'מִכִּירְךָ רֶבֶן גְּמְלִיאֵל
מִימִיּוֹ? אָמַר לוֹ: 'לָאוּ! בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לְמִדְּנוּ שְׁכּוֹן רֶבֶן

גמליאל ברוח הקדש. ושלושה דברים למדנו באותה השעה, למדנו שאין מעבירים על האוכלים. ולמדנו שהולכים אחר רוב הולכי דרכים. ולמדנו שחמצו של נכרי אחר הפסח מתר בהנאה. כיון שהגיע לכזיב, בא אחד ושאל על נדרו, ואמר לזה שעמו: 'כלום שתינו רביעית זין האיטלקי?' אמר לו: 'הן'. - 'אם כן יטיל אחרינו עד שיפיג יינו'. וטיל אחריו שלושה מילין, עד שהגיע לסלמה של צור, כיון שהגיע לסלמה של צור, ירד רבן גמליאל מן החמור, ונתעטף, וישב, והתיר לו את נדרו. והרבה דברים למדנו באותה שעה: למדנו, שרביעית זין האיטלקי משכר. ולמדנו, שכור אל יורה. ולמדנו, שהדרך מפיגה את היין. ולמדנו, שאין מפירין נדרים - לא רכוב, ולא מהלך, ולא עומד, אלא מעטף ומישב.

י. רבי יוחנן בן נורי אומר: אף הקרמית¹⁹ אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. יוצאין במעשר שני בירושלים, אבל לא בככורים. ומה הפרש יש בין מעשר שני לבכורים? מעשר שני

¹⁹ כיון דגזו.

יש לו הֵתֵר אַכִּילָה בְּגִבּוּלֵינָ, וּבְכוּרִים אֵין לָהֶם הֵתֵר אַכִּילָה בְּגִבּוּלֵינָ.

יא. יוֹצְאֵין בְּרִקִּיק הַשְּׂרוּי וּבִמְבָשֶׁל שְׁלֵא נְמוּחַ; דְּבַרֵי רַבֵּי מֵאִיר. רַבֵּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יוֹצְאֵין בְּרִקִּיק הַשְּׂרוּי, וְאֵין יוֹצְאֵין בִּמְבָשֶׁל, אֶף עַל פִּי שְׁלֵא נְמוּחַ. יוֹצְאֵין בְּסַפְגָּנִים הַנְּעֻשִׂים בְּאוּר, וְאֵין יוֹצְאֵין בְּסַפְגָּנִים הַנְּעֻשִׂים בַּחֲמָה, אֵין עוֹשִׂין סוּפְגָּנִים בַּחֲמָה בְּפֶסַח.

יב. יוֹצְאֵין בְּפֶת נְקִיָּה וּבַהֲדַרְאָה, וּבְסַרְיָקִין הַמְּצִירִין, וְאֵין עוֹשִׂין סַרְיָקִין מְצִירִין בְּפֶסַח. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה: דְּבַר זֶה שְׁאֵל בֵּיתוֹס בֶּן זִוְנִין לַחֲכָמִים, מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ אֵין עוֹשִׂין סַרְיָקִין הַמְּצִירִין בְּפֶסַח? אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁהָאִשָּׁה שׁוֹהָה עָלֶיהָ וּמְחַמְצָתָן. אָמַר לָהֶם: אֶפְשָׁר יַעֲשֶׂנָה בְּדַפּוּס וְיִקְבְּעֶנָה כִּיּוֹן²⁰! אָמְרוּ לוֹ: יֵאמְרוּ – כָּל הַסַּרְיָקִין אֲסוּרִין וְסַרְיָקִי בֵּיתוֹס מְתָרִין. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבֵּי צְדוּק: פֶּעַם אַחַת נִכְנַסְתִּי אַחַר אָבָא

²⁰ מְבֹזֵן וּבְדִיּוּק.

לְבֵית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, וְהֵבִיאוּ לְפָנָיו סְרִיקִין הַמְצִירִין בַּפֶּסֶח,
 אָמַרְתִּי: 'אָבָא! לֹא כֵן אָמְרוּ חֲכָמִים - אֵין עוֹשִׂין סְרִיקִין
 הַמְצִירִין בַּפֶּסֶח'?! אָמַר לִי: 'בְּנֵי! לֹא שָׁל כָּל אָדָם אָמְרוּ, אֶלֶּא
 שָׁל נַחְתוּמִין אָמְרוּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עוֹשִׂין סְרִיקִין כְּמִין
 רְקִיקִין, וְאֵין עוֹשִׂין סְרִיקִין כְּמִין גְּלוּסְקָאוֹת.

יג. אֵין יוֹצֵאִין, לֹא בְּחֵלוֹט, וְלֹא בְּמַעֲסָה, וְלֹא בְּסַפְגָּנִין, וְלֹא
 בְּדוּבָשִׁין, וְלֹא בְּאַסְקְרִיטִין. אֶבֶל מְמַלֵּא כֶּרֶסוֹ מִהֶן, וּבִלְבַד
 שְׂיֵאכֹל כְּזֵית מִצָּה בְּאַחֲרוֹנָה. יוֹצֵאִין בַּמִּצָּה מִתְּבֵלָת, בֵּין
 שְׁנַתְּבֵלָה בְּאַלְפֶס, בֵּין שְׁנַתְּבֵלָה בְּקִדְרָה. יוֹצֵאִין בְּחִרְרָה וּבְמִצָּה
 יְשָׁנָה, וּבִלְבַד שְׁעֵשְׂאָה מִתְּחֵלָה לְשֵׁם פֶּסֶח.

יד. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר: יוֹצֵאִין בְּחִזְרַת וּבְחִרְדָּל. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֵׁישׁ בּוֹ שָׂרֵף - אֵין יוֹצֵאִין בּוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן
 בְּרוּקָא אוֹמֵר: כָּל שְׁפָנִיו מְכַסִּיפִין. אַחֲרִים אוֹמְרִים: כָּל יֵרֶק מֵר
 יֵשׁ לוֹ שָׂרֵף וּפָנָיו מְכַסִּיפִין - יוֹצֵאִים בָּהֶם בֵּין לַחִים בֵּין יְבֹשִׁים,
 וְאֵין יוֹצֵאִין בָּהֶן כְּמוֹשִׁים. רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר: אֵף יוֹצֵאִין בָּהֶן

יְבַשִּׁין, מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אָמְרוּ: יוֹצְאִין בְּהֵן כְּמוֹשִׁין.

טו. החזרת, והמצה, והפסח - לילי יום-טוב ראשון חובה, והשאר ימים - רשות. רבי שמעון אומר: לאנשים - חובה; לנשים - רשות. הלל הזקן היה כורכן שלשתן, זה בזה ואוכלן. מאימתי אוכלן? משתחשף, לא אוכלן משתחשף - אוכלן כל הלילה, לא אוכלן כל הלילה - לא יאכלם מעתה. החזרת, והמצה, והפסח - אין מעכבין זה את זה.

שַׁבַּת קֹדֶשׁ, טז בְּסֻלְיֹו תשע"ו

רמב"ם

הלכות ערכין
והרמין פרק ב'

ירושלמי

פסחים ל

בבלי

סוטה לג

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקון למוד זה.

פָּרֵק שְׁלִישִׁי

א. בָּצֵק שֶׁבִּסְדָּקִי עָרְבָה בְּמָקוֹם הָעָשׂוּי לְחֵזֶק - אֵינוֹ חוֹצֵץ
וְאֵינוֹ עוֹבֵר. וּבְמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי לְחֵזֶק - חוֹצֵץ וְעוֹבֵר. אִם יֵשׁ
כַּזֵּית בְּמָקוֹם אֶחָד, בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - חוֹצֵץ וְעוֹבֵר. הִיָּה כִּחְצִי
זֵית מִכָּאן וְכִחְצִי זֵית מִכָּאן, וּכְמִין חוּט בְּאֲמָצֵעַ, אִם נִטְלִין
שְׁלִשְׁתָּן כְּאֶחָד - הָרִי זֶה צָרִיף לְבָעֵר, וְאִם לָאוּ - אֵינוֹ צָרִיף
לְבָעֵר.

ב. עָרְבַת הָעֵבֶדֶנִין שֶׁנָּתַן לְתוֹכָהּ קֶמַח תוֹף שְׁלוֹשָׁה יָמִים - חֵיב
לְבָעֵר. קֶדָם שְׁלֹשָׁה יָמִים - אֵינוֹ חֵיב לְבָעֵר, מְלוּגְמָא שֶׁנִּסְרָחָה
- אֵינוֹ צָרִיף לְבָעֵר. הַקִּילוֹר, וְהָאֶסְפְּלָנִית, וְהָרִטְיָה, שֶׁנָּתַן
לְתוֹכָהּ קֶמַח - אֵין צָרִיף לְבָעֵר. חֶרֶסֶת שֶׁנָּתַן לְתוֹכָהּ קֶמַח - הָרִי
זֶה אָסוּר. חֵלוֹת בָּצֵק שֶׁעֲפָשׂוּ אוֹ שִׁיבְשׂוּ - הָרִי אֵלוֹ אָסוּרִים.

ג. חֲמוּץ שֶׁיֵּרֵד לְתוֹךְ הַבּוֹר - הָרִי זֶה כְּמִבְעָר. רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר: קֶמַח קָלִי שֶׁיֵּרֵד לְתוֹכָהּ דֹּלֶף - אֵין בּוֹ מְשׁוּם
חֲמִץ.

ד. הַשׁוֹרָה חֹטִים וְשִׁעוּרִים בְּמַיִם וְהִחְמִיצוּ - הָרִי אֱלוֹ אֲסוּרוֹת.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הַשׁוֹרָה שִׁעוּרִין בְּמַיִם וְנִתְבַקְּעוּ - הָרִי אֱלוֹ
אֲסוּרוֹת. וּבַחֲמֹץ - בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף מִתָּר, מִפְּנֵי שֶׁהַחֲמֵץ צוֹמֵתָן.

ה. אֵין לָשִׁין אֶת הַמִּצָּה בְּרוֹתְחִין - מִפְּנֵי שֶׁהֵן חוֹלְטִין. וְלֹא
בְּפוֹשְׁרִים - מִפְּנֵי שֶׁמִּחְמִיצִין. אֲבָל לָשִׁין אוֹתָהּ בְּצוֹנָן. אֵין לָשִׁין
אֶת הַמִּצָּה בְּשָׂר מִשְׁקִין, וְאִם לֶשׁ, רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: תִּשְׂרַף
מִיד, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: תִּאָּפֶה. אֲבָל מְקַטְפִּין אוֹתָהּ בְּכֻלָּן.

ו. מִי תִשְׁמִישׁוּ שֶׁל נִחְתוּם שׁוֹפְכִין אוֹתָן בְּמָקוֹם הָאֶשְׁכְּרִין, וְאֵין
שׁוֹפְכִין אוֹתָן בְּמָקוֹם מְדֻרֵן - מִפְּנֵי שֶׁמִּתְכַּנְּסוֹת וּבָאוֹת לַיָּד
חֲמוּץ.

ז. הָאִשָּׁה שֶׁכִּנְסָה מִי תִשְׁמִישׁוּ שֶׁל נִחְתוּם לְלוֹשׁ בָּהֵן לְמוֹצָאֵי
יוֹם-טוֹב - הָרִי אֱלוֹ אֲסוּרִין. יִתֵּר עַל כֵּן, הָיוּ נָשִׁים נוֹהֲגוֹת שְׁלֹא
הָיוּ לָשִׁין בְּמוֹצָאֵי יוֹם-טוֹב בְּחֻמֵּין שֶׁהוֹחֲמוּ בְּיוֹם-טוֹב. אָמַר לוֹ
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הֵיאֵךְ אֶתָּה אוֹמֵר שֶׁמִּפְּרִישִׁין חֲלָה
בְּטֻמְאָה בְּיוֹם-טוֹב, וְהִכְתוּב אוֹמֵר (שְׁמוֹת יב, יט): "שָׂאֵר לֹא

ימצא בבתיכם"? ! אמר לו רבי יהושע: לדברינו, הרי ההוא עובר משום (שמות כ, י): "לא תעשה כל מלאכה". אמר ליה רבי אליעזר: עדין הדבר שקול, מי מכריעו? אמר רבי יהושע: אני אכריע, כשאני עושה בידי נמצאתי עובר על לא תעשה, והרי הוא בידי. כשאני מניחה כמו שהיא, נמצאתי עובר על לא תעשה ואינו בידי.

ח. וחקמים אומרים: שלש נשים עוסקות בכצק כאחת, אחת לשה ואחת עורכת, ואחת אופה, לשה - היא מקטפת וחקרתה לשה תחתיה. היא מקטפת - היא אופה וחקרתה מקטפת תחתיה, והשלישית לשה. אופה - היא לשה וחקרתה אופה תחתיה, והשלישית מקטפת, וחוזרות חלילה. כל זמן שעוסקות בכצק אינו בא לידי חמוץ. כמה הוא שעור העסה? רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקא אומר: בחיטין - עד שלשת קבין. ובשעורין - עד ארבעת קבין. וכל זמן שהאשה עסוקה בו - אינו בא לידי חמוץ. רבי נתן אומר משום רבי אליעזר: חלופה הדברים.

ט. ארבעה עשר שחל להיות בשבת - מבערין את הכל מלפני השבת, ואופין לו מצה מערב שבת. תרומה טהורה וטמאה - מבערין אותן מלפני השבת; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: חלין - בזמן, תרומה טהורה וטמאה - מבערין בשבת. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: תרומה מלפני השבת - שאוכליה מועטין, וחלין בשבת - שאוכליהן מרבין. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: פעם אחת שבת אבא ביבנה, וחל ארבעה עשר להיות בשבת. ובא זונין, ממנה של רבן גמליאל, ואמר: 'הגיע עת לבער החמץ'; והלכתי אני ואבא לבית רבן גמליאל, ובערנו את החמץ.

י. איזה הוא "צופים"? הרואה ואינו מפסיק. מכאן אתה אומר: ההולך לשחוט את פסחו, ולמול את בנו, ולאכל סעודת ארוסין בבית חמיו, ונזכר שיש לו חמץ בתוך הבית, אם יש לו שהות כדי שיחזור לביתו - חוזר. ואם לאו - אינו חוזר, ומבטלו בלבו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל סעודה שאינה של מצוה - אין חבר רשאי לאכל הימנה. אם עבר

צופים - שורפו במקומו, ואם לאו - חוזר ושורפו לפני הבירה מעצי המערכה, הוי, לא אמרו לחזר, אלא להקל עליו. עד כמה הן חוזרין? בן בתירה אומר: עד כשני ביצים, ולא מצינו לו חבר. רצה לשורפו לפני בירה מעצי עצמו, או על גגו מעצי המערכה - אין שומעין לו.

יא. מקום שנהגו להחזיר את הקדושין - מחזירין. מקום שנהגו שלא לחזר - אין מחזירין אותו. מקום שנהגו לעשות מעמד ומושב - עושין. מקום שנהגו שלא לעשות - אין עושין. אין מעמד ומושב פחות משבע פעמים. מקום שנהגו לשאול שלום אבלים בשבת - שואלין. מקום שנהגו שלא לשאול - אין שואלין. מקום שנהגו להיות אבלים הולכין לאחר המטה - הולכין. מקום שנהגו שלא להלך - אין הולכין. מקום שנהגו להדליק את הנר ביום הכפורים - מדליקין. מקום שנהגו שלא להדליק - אין מדליקין. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מדליקין בפונדקאות ובבית המים, אלו שאמרו

מדליקין ואלו שאמרו אין מדליקין - שניהם לא נתכוננו אלא לדבר אחד: משום הרגל עברה.

יב. מקום שנהגו לעשות מלאכה במחבר לקרקע עד חצות - עושין, מקום שנהגו שלא לעשות - אין עושין.

יג. מאימתי ארבעה עשר אסור במלאכה? רבי אליעזר בן יעקב אומר: מאור ארבעה עשר. רבי יהודה אומר: משתנגן החמה. אמר רבי אליעזר בן יעקב לרבי יהודה: היכן מצוינו שמקצת היום אסור במלאכה ומקצתו מתר? אמר לו רבי יהודה: הוא עצמו יוכיח על עצמו, שמקצתו מתר באכילת חמץ ומקצתו אסור.

יד. וחכמים אומרים: אף מקום שאמרו אין עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, אבל שלש אמניות עושין: החיטין, והספריין, והכובסין. החיטין - שכן מצוינו הדיוט תופר כדרךכו במועד. הספריין - שכן נזיר ומצרע, ומי שעלתה לו מכה בראשו, מספריין במועד. הכובסין - שכן הבאין ממדינת הים,

והיוצא בית האסורים מכבסין במועד. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אף הרצענין, שכן עולי רגלים מתקנין מנעליהן וסנדליהן בחלו של מועד. הזבל שבחצר - מסלקין אותו לצדדין, שברפת ושבחצר - מסלקין אותו לאשפה.

טו. ששה דברים עשו אנשי יריחו, שלשה ברצון חכמים, ושלושה שלא ברצון חכמים. ואלו ברצון חכמים: מרכיבין דקלים בערבי פסחים כל היום כלו, וכורכין את שמע, וקוצרין לפני העמר - ברצון חכמים. ואלו שלא ברצון חכמים: גודשין לפני העמר, ואוכלין נשורין בשבת, ומתירין גמזיות של הקדש - של חרוב ושל שקמה; דברי רבי מאיר. אמר לו רבי יהודה: אם ברצון חכמים היו עושין, יהו כל אדם עושין כן! אלו ואלו שלא ברצון חכמים. על שלשה מחו ביידן, ועל שלשה לא מחו ביידן, ואלו שלא מחו ביידן: מרכיבין דקלים בערבי פסחים כל היום, וכורכין את שמע, וקוצרין וגודשין לפני העמר - ולא מחו ביידן. אלו שמחו ביידן: מתירין גמזיות

שֶׁל הַקֹּדֶשׁ - שֶׁל חֲרוֹב וְשֶׁל שְׁקֵמָה. וְאוֹכְלִין נְשׁוּרִין בְּשַׁבַּת,
וְנוֹתְנִין פָּאָה לַיֶּרֶק - וּמְחוּ בַיָּדן חֲכָמִים.

טז. כִּיצַד כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע? אומרים: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", וְלֹא הָיוּ
מִפְּסִיקִין. רַבִּי יְהוּדָה אומר: מִפְּסִיקִין הָיוּ, אֲלֵא שְׁלֹא הָיוּ
אומרים: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ" וְגו'.

יז. כִּיצַד נוֹתְנִין פָּאָה לַיֶּרֶק? לֹא הָיוּ נוֹתְנִין אֲלֵא לְלֶפֶת
וְלִקְפָלוֹט - מִפְּנֵי שֶׁלְקִיטָתָן כְּאַחַת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אומר: אִף
לְכָרוֹב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַעֲשֶׂה בְּבָנוּ שֶׁל 'נְבוֹ הָיוּ'²¹, שֶׁנָּתַן פָּאָה
לְלֶפֶת, וּבָא אָבִיו וּמָצָא עֲנִיִּים עַל פֶּתַח גִּנְתּוֹ. אָמַר לָהֶם: בְּנֵי!
לֹא נָחוּשׁ לְדַבְּרֵי חֲכָמִים? הַשְּׁלִיכוּ מֵה שְׁבִידְכֶם! וְהַשְּׁלִיכוּ,
וְנָתַן כְּפָלִים בְּמַעֲשֶׁר. וְלֹא שֶׁהִיְתָה עֵינוֹ צָרָה, אֲלֵא שֶׁחָשׂ לְדַבְּרֵי
חֲכָמִים.

יח. כִּיצַד אוֹכְלִין נְשׁוּרִין בְּשַׁבַּת? שֶׁהָיוּ פּוֹתְחִין גְּגוּתֵיהֶן
וּפְרָדְסוֹתֵיהֶן לְעֲנִיִּים שֶׁהָיוּ בְּשָׁנֵי בְּצֻרָתָהּ, וְהָיוּ עֲנִיֵי יִשְׂרָאֵל

---

²¹ שם אדם.

נְכַנְסִין וְאוֹכְלִין נְשׁוּרִין - מוֹתְרוֹת תְּמָרִים בְּשֶׁבֶת. כִּיצַד מְתִירִין
 גְּמִזִּיּוֹת הַקֶּדֶשׁ? אָמְרוּ לָהֶן: אֲבוֹתֵינוּ, כְּשֶׁהִקְדִּישׁוּ, לֹא הִקְדִּישׁוּ
 אֶלָּא קוֹרוֹת עֶצְמוֹן, מִפְּנֵי שֶׁבַעֲלֵי אֶגְרוֹף בָּאִין וְנוֹטְלִין אוֹתָן
 בְּזָרוּעַ, וְאֵנוּ נִתִּיר גְּמִזִּיּוֹת שֶׁל הַקֶּדֶשׁ וְשֶׁל חֲרוֹב וְשֶׁל שְׁקָמָה?
 אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים: אִי אַתֶּם מוֹדִין שֶׁגְּדוּלֵי הַקֶּדֶשׁ אֲסוּרִין?

נתן לקבל את הגליון מדי שבוע באמצעות הדוא"ל

breslovinternational@gmail.com

